

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε και συνεδρίασε την 4^η Νοεμβρίου 1999, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9.30 π.μ., στην αίθουσα 611 της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Σταύρος Αργυρόπουλος

Μέλη: Νικόλαος Στυλιανάκης,

Βλάσιος Ασημακόπουλος,

Παναγιώτης Μαντζουράνης, κωλυμένου του τακτικού Χαριλάου Χάρακα,

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,

Λεωνίδα Νικολούζος, και

Μελίνα Μουζουράκη

Γραμματέας: Αικατερίνη Τριβέλη, κωλυμένης της τακτικής Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν παρευρέθησαν στη συνεδρίαση λόγω κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασης ήταν ο προληπτικός έλεγχος της από 28.9.1999 γνωστοποιηθείσας στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωσης επιχειρήσεων, η οποία λαμβάνει χώρα με την εξαγορά του 66% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας FACT HELLAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ από το πιστωτικό ίδρυμα ΙΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ.

Στη συνεδρίαση παρέστη η εξαγοράζουσα και γνωστοποιούσα της συγκέντρωσης εταιρεία ΙΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ. δια του πληρεξουσίου της δικηγόρου Γεωργίου Κωτσάκου, ο οποίος όρισε ως πληρεξούσιο δικηγόρο και τον κ. Θεοφάνη Σαξώνη.

Στην αρχή της συνεδρίασης το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια, κ. Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας και πρότεινε τη μη απαγόρευση της κρινόμενης συγκέντρωσης, δεδομένου ότι δεν αναμένεται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην αγορά την οποία αφορά. Στην συνέχεια έλαβαν το λόγο οι άνω πληρεξούσιοι δικηγόροι, οι οποίοι ανέπτυξαν τις θέσεις της γνωστοποιούσας εταιρείας, παρέσχον πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησαν από την Επιτροπή την έγκριση της υπό κρίση συγκέντρωσης.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε Διάσκεψη την 10^η Νοεμβρίου 1999, ημέρα Τετάρτη, ώρα 9.30 π.μ. στην ίδια ως άνω αίθουσα 611, κατά την οποία, αφού έλαβε υπ' όψη της τα στοιχεία του φακέλλου, την Εισήγηση της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, τις απόψεις που διετύπωσε, εγγράφως και προφορικώς, η γνωστοποιούσα εταιρεία κατά τη συζήτηση της υποθέσεως την 4^η Νοεμβρίου 1999,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. Με το από 28.9.99 (α.π. 1765) έγγραφο του πιστωτικού ιδρύματος ΙΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ, το οποίο εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα, (εφεξής

ΙΟΝΙΚΗ) γνωστοποιήθηκε στην Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/77, όπως ισχύει, η σκοπούμενη εξαγορά του 66% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας FACT HELLAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΑΚΤΟΡΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ, η οποία εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα., (εφεξής FACT HELLAS) από την ΙΟΝΙΚΗ. Συγκεκριμένα γνωστοποιήθηκε σχέδιο συμβάσεως αγοραπωλησίας μετοχών μεταξύ της ΙΟΝΙΚΗΣ, η οποία κατέχει ήδη το 34% του μετοχικού κεφαλαίου της FACT HELLAS, και των υπολοίπων μετόχων της τελευταίας (Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων, Καπνική Μιχαηλίδης ΑΕ, Χελαφάρμ ΑΕ, Π. Κουτσίκος, Φοίβος Λεγάκις, Φωτεινή Λεγάκι, Φοίβη Λεγάκι, Κυριακή Λεγάκι, Χριστίνα Λεγάκι, Πολυξένη Μουλά, Γεώργιος Μουλάς, Δημήτριος Καψάλης), σύμφωνα με το οποίο οι μέτοχοι αυτοί θα πωλήσουν στην ΙΟΝΙΚΗ το σύνολο των μετοχών της FACT HELLAS που βρίσκονται στην κατοχή τους. Μετά την υπογραφή της συμβάσεως αυτής η ΙΟΝΙΚΗ θα αποκτήσει το σύνολο (100%) του μετοχικού κεφαλαίου της FACT HELLAS και επομένως και τον έλεγχο της τελευταίας.

II. Η ΙΟΝΙΚΗ (αγοράστρια) είναι εισηγμένη στο Χ.Α.Α, διαθέτει ένα εκτεταμένο δίκτυο υποκαταστημάτων (230), ενώ διατηρεί και από ένα υποκατάστημα στο Λονδίνο και στη Σόφια Βουλγαρίας. Από τον Μάρτιο του 1999 αποτελεί μέρος του ομίλου της ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ (Όμιλος Πίστεως), καθώς η τελευταία εξαγόρασε από την ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ το 51% του μετοχικού κεφαλαίου της ΙΟΝΙΚΗΣ.

Ο κύκλος εργασιών, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 4β και εξειδικεύεται για τα πιστωτικά ιδρύματα στο άρθρο 4στ παρ. 4 περίπτωση α, εδαφ. 1 του ν. 703/77, όπως ισχύει, της ΙΟΝΙΚΗΣ τράπεζας στην εθνική αγορά για το 1998, υπολογίζεται ότι ανήλθε σε 172.403.581.805 δρχ., ποσό που αντιστοιχεί σε 520.074.274 ECU, ενώ ο κύκλος εργασιών της στην παγκόσμια αγορά ανήλθε σε 186.395.432 δρχ., ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε 562.282.223 ECU. Τέλος, ο κύκλος εργασιών του ομίλου των εταιρειών της ΙΟΝΙΚΗΣ σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, για το ίδιο ως άνω έτος, ανήλθε σε 658.266.205 ECU (218.213.930.636 δρχ) και 700.474.155 ECU (232.205.781.347 δρχ) αντίστοιχα.

Στον όμιλο ΠΙΣΤΕΩΣ ανήκει η ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ, που είναι πιστωτικό ίδρυμα το οποίο έχει ως αντικείμενο τη διενέργεια όλων των τραπεζικών εργασιών που προβλέπονται από τη νομοθεσία. Είναι πολυμετοχική εταιρεία εισηγμένη στο Χ.Α.Α και διαθέτει δίκτυο 212 υποκαταστημάτων. Ο όμιλος της ΠΙΣΤΕΩΣ δραστηριοποιείται και στο εξωτερικό (Αγγλία, Ρουμανία, Κύπρο) μέσω διαφόρων θυγατρικών εταιρειών. Τέλος, ο κύκλος εργασιών του ομίλου αυτού σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, για το ίδιο ως άνω έτος, ανήλθε σε 1.157.007.626 ECU (383.545.714.000 δρχ) και 1.456.326.500 ECU (482.769.322.000 δρχ) αντίστοιχα.

Η FACT HELLAS (εξαγοραζόμενη) ιδρύθηκε στις 22 Δεκεμβρίου 1994 με έδρα την Αθήνα και σκοπό, σύμφωνα με το καταστατικό της, την ενέργεια στην ημεδαπή ή αλλοδαπή αποκλειστικώς πράξεων πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, όπως η δραστηριότητα αυτή ορίζεται στην διάταξη του άρθρου 1 του ν. 1905/1990 περί συμβάσεων πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Ο κύκλος εργασιών της (όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 4β και εξειδικεύεται για τα πιστωτικά ιδρύματα και άλλους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς στο άρθρο 4στ παρ. 4 περίπτωση α, εδαφ. 1 του ν. 703/77, όπως ισχύει) σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο για το έτος 1998 ανήλθε στο ποσό των 1.512.696 ECU. (501.455.860 δρχ).

III. Η σχετική αγορά από πλευράς προϊόντος περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους.

Οι σχετικές αγορές προϊόντων/υπηρεσιών, τις οποίες αφορά η υπό κρίση συγκέντρωση, είναι εκείνες, στις οποίες δραστηριοποιούνται τόσο οι εταιρείες του ομίλου της ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΙΣΤΕΩΣ (συμπεριλαμβανομένης και της Ιονικής), όσο και η εξαγοραζόμενη εταιρεία FACT HELLAS. Συγκεκριμένα πρόκειται για τις αγορές των τραπεζικών εργασιών, των αμοιβαίων κεφαλαίων, της παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, της παροχής υπηρεσιών χρηματοδοτικού και χρηματοοικονομικού χαρακτήρα, της διαχείρισης χαρτοφυλακίου, χρεογράφων ή μετοχών, των χρηματοδοτικών μισθώσεων (leasing), της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), των υπηρεσιών πληροφορικής, της έρευνας αγοράς και της παροχής συμβουλευτικών και οικονομικών υπηρεσιών, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και επιμορφώσεως, των ασφαλιστικών υπηρεσιών, καθώς και της πρακτορεύσεως ασφαλιστικών εργασιών. Δεδομένου όμως ότι η εξαγοραζόμενη εταιρεία δραστηριοποιείται μόνο στην αγορά της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, παρέλκει η εξέταση της επιδράσεως της συγκεντρώσεως στις υπόλοιπες σχετικές αγορές, αφού τίποτε δεν αλλάζει στις αγορές αυτές.

Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή, στην οποία οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού. Στην υπό κρίση συγκέντρωση ως σχετική γεωγραφική αγορά θεωρείται το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας.

IV. Σε σχέση με την δομή της σχετικής αγοράς πρέπει να υπογραμμισθεί ότι ο θεσμός της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) έχει μόλις εννέα χρόνια παρουσίας στην ελληνική αγορά και διέπεται από τον ν. 1905/1990 και τον τροποποιητικό αυτού ν. 2367/1995. Ως πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) χαρακτηρίζεται από την προαναφερθείσα νομοθεσία η εκχώρηση απαιτήσεων στον πράκτορα (με ή χωρίς δικαίωμα αναγωγής), η εξουσιοδότηση για την είσπραξη απαιτήσεων, η χρηματοδότηση του προμηθευτή με προεξόφληση των απαιτήσεων αυτού κατά των πελατών του, η λογιστική ή νομική παρακολούθηση των απαιτήσεων, η διαχείρισή τους, και τέλος η ολική ή μερική κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου του προμηθευτή.

Στον τομέα της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα όλες οι τράπεζες (τουλάχιστον με την παραδοσιακή μορφή της προεξόφλησεως γραμματίων), καθώς και ορισμένες εταιρείες, οι οποίες ιδρύθηκαν ειδικώς προς τούτο. Οι Τράπεζες, οι οποίες κατέχουν και το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς, δραστηριοποιούνται είτε οι ίδιες, όπως λ.χ. η Τράπεζα Εργασίας, η Αγροτική Τράπεζα, η Eurobank, η Citibank και η Xiosbank είτε μέσω θυγατρικών εταιρειών, οι οποίες ιδρύθηκαν με αποκλειστικό αντικείμενο το factoring όπως λ.χ. η ABC FACTORS ως κοινή επιχείρηση των τραπεζών ΠΙΣΤΕΩΣ και ΚΥΠΡΟΥ, η Ethnofact ως θυγατρική της Εθνικής Τράπεζας, η Εμπορική Factoring ως θυγατρική της Εμπορικής Τράπεζας, η Λαϊκή Factoring κοινή επιχείρηση των κυπριακών συμφερόντων εταιρειών Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου και Ευρωπαϊκή Λαϊκή Τράπεζα και η Multi Factoring ως επιχείρηση με κύριο μέτοχο την Τράπεζα Πειραιώς.

Μεταξύ των εταιρειών που δραστηριοποιούνταν αποκλειστικά στον τομέα αυτόν κατά το έτος 1998, η ABC FACTORS είχε μερίδιο αγοράς 56,21%, η Εμπορική Factoring 25,48%, η Ethnofact 8,69% και η FACT HELLAS 9,60%. Τυπικά το κοινό μερίδιο αγοράς του Ομίλου Πίστεως και της

εξαγοραζομένης Fact Hellas ανέρχονταν δηλαδή κατά το έτος 1998 σε 65,81%. Όμως το έτος 1999 προσετέθησαν στην ως άνω κατηγορία εταιρειών και οι εταιρείες Λαϊκή Factoring και Multi Factoring, οι οποίες απέσπασαν ήδη από τις ως άνω εταιρείες μερίδια αγοράς. Λαμβανομένου υπ' όψη ότι στην συνολική αγορά του factoring το μερίδιο αγοράς των τραπεζών, οι οποίες δεν έχουν ιδρύσει, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, θυγατρικές εταιρείες για την πρακτόρευση απαιτήσεων, αλλά την διενεργούν οι ίδιες, είναι σημαντικό, γίνεται προφανές ότι το προαναφερθέν μερίδιο αγοράς του ομίλου Πίστεως και της εξαγοραζομένης μειώνεται δραστικά, παραμένοντας βεβαίως άνω του 25%. Εξ άλλου πρέπει να ληφθεί υπ' όψη ότι στην αγορά αυτή πέρα του πραγματικού ανταγωνισμού, ο οποίος είναι έντονος, υπάρχει και δυνητικός ανταγωνισμός, ιδίως από ξένες τράπεζες, οι οποίες ετοιμάζονται να εισέλθουν την ελληνική αγορά.

V. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 εδαφ. β του ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μία τουλάχιστον επιχείρηση, ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων.

Η ΙΟΝΙΚΗ με την εξαγορά του 66% του μετοχικού κεφαλαίου της FACT HELLAS θα αποκτήσει τον πλήρη και αποκλειστικό έλεγχο της τελευταίας, δεδομένου ότι ήδη κατέχει το 34% του συνόλου των μετοχών της και συνεπώς δημιουργείται οριζόντια συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 4 παρ. 2 στοιχ. β του ν. 703/77, όπως ισχύει, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου. Λαμβανομένου υπ' όψη ότι η Ιονική ελέγχεται από τον όμιλο Πίστεως, η συγκέντρωση αφορά τον όμιλο και την FACT HELLAS.

Η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1 του ν. 703/77, όπως ισχύει, δεδομένου ότι καλύπτεται η μία τουλάχιστον εκ των δύο προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος, αυτή του μεριδίου αγοράς (άνω του 25%). Συνεπώς, η εξαγοράζουσα εταιρεία είχε υποχρέωση γνωστοποίησης της συγκεντρώσεως, προέβη δε σ' αυτήν εμπρόθεσμα πριν από την υπογραφή της συμβάσεως αγοραπωλησίας μετοχών.

Σύμφωνα με το άρθρο 4γ παρ. 1 του ν. 703/77, όπως ισχύει, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Βάσει των όσων ανατύχθηκαν ανωτέρω (υπό IV) για τη δομή την σχετικής αγοράς, τις ανταγωνιστικές σ' αυτήν συνθήκες και τη θέση που κατέχουν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις σε αυτήν, συνάγεται ότι η υπό κρίση συγκέντρωση δεν θα περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εν λόγω αγορά, γι' αυτό και δεν πρέπει να απαγορευθεί.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Διαπιστώνει ότι δεν υφίσταται νόμιμη περίπτωση να απαγορευθεί η από 28.9.1999 γνωστοποιηθείσα, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν.703/77, όπως ισχύει, στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, η σκοπούμενη εξαγορά του 66% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας FACT HELLAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ από το πιστωτικό ίδρυμα ΙΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ.

Η απόφαση εκδόθηκε στην Αθήνα στις 18 Νοεμβρίου 1999.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Συντάξας την Απόφαση

Ο Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος

Σταύρος Αργυρόπουλος

Η Γραμματέας

Αικατερίνη Τριβέλη